

Kuubalainen serenadi

Kävelen Havannan sataman lähistöllä kaunista rantaa pitkin. Rantabaarin siivooja on ensin heittävinään ison tarjottimellisen tölkkejä ja muuta siivoamaansa roinaa pikkuruiseen roskikseen, mutta kiepauttaakin koko lastin jykevän kiviaidan yli mereen. Katson perään. Siivooja on nolon näköinen. Meressä lillii sadoittain tölkkejä ja muuta törkyä. Veden pinta näyttää öljyiseltä ja löyhkää naftalta.

Kävelen eteenpäin. Vanha mies uittaa siimaa meressä. Vetää sitä ja kuivaa samalla likaisella rätillä. Meillä on räpäyksenomainen katsekontakti. Menen ohi, mutta muutaman metrin päästä palaan, ja kysyn, saako tästä kalaa ja voiko sitä syödä. Vesihän on pelkkää öljyä. Hän näyttää kaloja ja puolustelee, että paikalla on seitsemän metriä syvää, ja vain kolme metriä pinnasta on saastunutta. Hänen on pakko kalastaa tai yrittää muuta saadakseen perheelleen ruokaa.

Kysyn vähän ilkeästi, miksi vesi on tällaista, miksi laivat ja tavalliset kuubalaisetkin likaavat. Miksette kerro Fidelille ja pyydä häntä paikalle. Eihän tämä vastaa maastanne virallisesti annettua kuvaa. Mies hermostuu ja harmistuu, mutta alkaa puhua. Hän näyttää öljyn tahrin rättiä ja sanoo että, se on tärkein kalastusväline. Siimaa ja välineitä täytyy jatkuvasti puhdistaa.

Mies kuitenkin innostuu vähitellen ja kysyy, arvaanko, kuka hän on. Hän on eläkkeellä oleva huomattavassa asemassa istunut mies. En voi tässä toistaa kaikkea tarkasti. Hän on taistellut Castron rinnalla ja haavoittunut, mutta selvinnyt. Hän on taistellut kiihkeästi uskomansa aatteen puolesta ja paremman toivossa. Nyt hän näkyvältä paikalta eläkkeelle jäänyt veteraani ja saa eläkettä parisataa pesoa eli viitisenkymmentä markkaa kuukaudessa. Sillä ei tule toimeen. Täytyy kalastaa tai keksiä muuta. Kerjäämään hän ei kuitenkaan ryhdy.

Mies alkaa puhua hiljempää ja sanoo, että hänen vasemmalla puolellaan on ilmiantaja, vaarallinen kaveri, jonka kanssa hän oli jo aikaisemmin joutunut tekemisiin. Niitä on kolme päätoimista tällä kadunpätkällä. Lähellä todella istuu mies polkupyöränsä satulalla, nojaa jalallaan kaiteeseen ja luimuilee. Puhumme hissukseen.

Kalastaja kertoo, että asiat ovat kestävämmällä tolalla Kuubassa. Toimeentulo ei riitä. Hallinto pitää kansaa kireässä otteessa. Kuubassa on 217 vankilaa ja 56,000 poliittista vankia. Tiedetäänkö tämä maailmalla? Ihmisoikeuksista ei puhuta, saati sitten Amnesty Internationaalista. Kuubassa on käynyt lakimiehiä näissä asioissa, mutta koskaan sama henkilö ei saa uudelleen viisumia. Asiat eivät etene.

Virallinen lehti, piskuinen Granma, ilmestyy. Sitä luetaan kovaäänisten välityksellä työpaikoilla, kuten itse sain pari päivää myöhemmin kokea sikaritehtaassa. Vallankumouksen puolustuskomitea CDR toimii liki jokaisessa korttelissa, agitoi ja valvoo. Kuubalaiset kuulema luulevat, että ulkomaiset lehdet kirjoittavat pelkästään valhetta heidän maastaan, vaikka eivät ole sellaisia lehtiä koskaan nähneetkään.

Kuubalaisella työmiehellä ei juuri ole sijaa muilla markkinoilla. Kuuden miehen työporukasta yksi lapioi, koska on vain yksi lapio. Maksetaan työssäolosta, ei työstä. Taidot rappeutuvat, kuten kaikki muukin ympärillä oleva, ja siitäkin syytetään boikottia.

Dollaritalous toimii kaupungilla yhä näkyvämmiin. Jokinen haluaa saada edes yhden taalan, kymmenesosan kuukausipalkasta. Turistille se on vain juomaraha, mutta sillä saa jo paljon. Tavallisilla pesoilla ei irtoa juuri muuta kuin perusruokaa ja bussilippu. Se riivaa sitä, jolla taalaa ei ole. Ja El Jefe vaihtaa kuulema asuntoa tiheään, jottei tiedettäisi, missä hän lymyää.

Kalastaja, eläkeläinen ja vallankumoussoturi, on nyt tekemässä uutta vallankumousta.

pajen